

Korupcijas novēršanas
un apkarošanas birojs

Katrs piektais Latvijas iedzīvotājs un uzņēmējs pieļauj iesaistīšanos koruptīvos darījumos

Publicēts: 08.05.2021.

EEZ granti

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) veiktā sabiedriskās domas [aptauja](#) liecina, ka katrs piektais iedzīvotājs un uzņēmējs pieļauj kukuļa došanu valsts vai pašvaldības amatpersonai. Tāpat katrs piektais iedzīvotājs un uzņēmējs atzinis neoficiālu maksājumu veikšanu, dāvanu došanu vai personisko kontaktu izmantošanu pēdējo divu gadu laikā, lai risinātu dažādas profesionālas vai sadzīviskas situācijas.

Lai arī sabiedrības attieksme pret kukuļošānu kopumā ir noraidoša, aptauja liecina, ka 21 % iedzīvotāju un 19 % uzņēmēju pieļauj iespēju dot kukuli valsts vai pašvaldības amatpersonai. Šādu rīcību abas aptaujātās grupas visbiežāk pamato ar drošības sajūtu, ka problēma tiks risināta un darbinieki būs laipni un atsaucīgi. Uzņēmēju vidū visbiežāk minētais iemesls ir neskaidras un sarežģītas normatīvo aktu procedūras, kuru izpildē nepieciešama amatpersonas palīdzība vai pretimnākšana.

Aptaujā 20 % uzrunāto iedzīvotāju un 21 % uzņēmēju atzina, ka pēdējo divu gadu laikā dažādu jautājumu risināšanai izmantoja neoficiālus paņēmienus, un visbiežāk tie bija personiskie sakari. Iedzīvotāju vidū šādi paņēmieni visbiežāk pielietoti, lai izmantotu veselības aprūpes pakalpojumus, iekārtotos darbā valsts vai pašvaldību iestādēs un risinātu nekustamā īpašuma lietas. Savukārt uzņēmēju vidū šāda pieeja izmantota, lai kārtotu ar būvniecību saistītus jautājumus, nodrošinātu dalību valsts vai pašvaldību publiskajos iepirkumos, kā arī saņemtu atļaujas un licences.

Sabiedrības un uzņēmēju ieskatā, Latvijā augsta un zemāka līmeņa valsts amatpersonu kukuļošāna aizvien ir izplatīta problēma. Pretēji iedzīvotāju vidū valdošajam uzskatam uzņēmēji aptaujā pauda pārliecību, ka kukuļošāna Latvijā pēdējo četru gadu laikā mazinājusies. Tāpat uzņēmēji salīdzinājumā ar sabiedrības pausto nostāju daudz pozitīvāk vērtē valsts un pašvaldību institūciju

godīgumu.

Lai mazinātu korupcijas izplatību Latvijā, 92 % aptaujāto iedzīvotāju uzskata, ka nepieciešams nodrošināt lielāku informācijas atklātību lobēšanas procesā, un 89 % – ka nepieciešama stingrāka publisko iepirkumu kontrole. Tikmēr 52 % aptaujāto uzņēmēju uzskata, ka jāpiespiež bargāki sodi kukuļņēmējiem un kukuļdevējiem, un 44 % – ka amatpersonas jāpieņem darbā atklāta konkursa kārtībā.

Sabiedriskās domas aptauja īstenota [projekta "Atbalsts trauksmes celšanas sistēmas izveidei Latvijā"](#) ietvaros, kur KNAB saņem dotācijas 552 500 eiro apmērā no Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas EEZ grantiem. Projekta mērķis ir veicināt sabiedrības iesaisti, ziņojot par korupciju un citiem latentiem noziegumiem, vienlaikus sniedzot iedzīvotājiem drošu un ērtu ziņošanas kanālu, kā arī pilnveidojot KNAB kompetenci koruptīvu noziegumu atklāšanā un izmeklēšanā.

Sabiedriskās domas aptaujā piedalījās 1001 respondents vecumā no 18 gadiem un 421 uzņēmums, kas saimniecisko darbību veic Latvijā. Aptauju KNAB uzdevumā veica tīrgus un sociālo pētījumu centrs "Latvijas Fakti" laika posmā no 2021. gada 8. februāra līdz 23. februārim.

<https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/katrs-piektais-latvijas-iedzivotajs-un-uznemejs-pielauj-iesaistisanos-koruptivos-darījumos>